DOMSTOLENS DOM (sjätte avdelningen)
den 19 februari 2004 *

I mål C-329/01,

angående en begäran enligt artikel 234 EG, från High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court) (Förenade kungariket), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiga målet mellan

The Queen, på begäran av **British Sugar plc**,

och

Intervention Board for Agricultural Produce,

angående tolkningen av kommissionens förordning (EEG) nr 2670/81 av den 14 september 1981 om fastställande av tillämpningsföreskrifter för socker-produktion utöver kvoten (EGT L 262, s. 14; svensk specialutgåva, område 3, volym 14, s. 11), i dess lydelse enligt kommissionens förordning (EG) nr 158/96

* Rättegångsspråk: engelska.

av den 30 januari 1996 (EGT L 24, s. 3), samt tolkningen och giltigheten av kommissionens förordning (EEG) nr 3719/88 av den 16 november 1988 om gemensamma tillämpningsföreskrifter för systemet med import- och exportlicenser och förutfastställelselicenser för jordbruksprodukter (EGT L 331, s. 1; svensk specialutgåva, område 3, volym 27, s. 226), i dess lydelse enligt kommissionens förordning (EG) nr 1199/95 av den 29 maj 1995 (EGT L 119, s. 4),

meddelar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

sammansatt av V. Skouris, tillförordnad ordförande på sjätte avdelningen, samt domarna C. Gulmann, J.-P. Puissochet, F. Macken och N. Colneric (referent),

generaladvokat: C. Stix-Hackl,
justitiesekreterare: R. Grass,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

— British Sugar plc, genom T. Sharpe, QC, och D. Jowell, barrister, befullmäktigade av A. Lidbetter och D. Green, solicitors,

— Förenade kungarikets regering, genom J.E. Collins, i egenskap av ombud, biträdd av K. Parker, QC, och R. Haynes, barrister,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom M. Condou-Durande och K. Fitch, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till referentens rapport,

och efter att den 10 september 2003 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court) har, genom beslut av den 20 juli 2001 som inkom till domstolen den 4 september samma år, i enlighet med artikel 234 EG ställt sju frågor om tolkningen av kommissionens förordning (EEG) nr 2670/81 av den 14 september 1981 om fastställande av tillämpningsföreskrifter för sockerproduktion utöver kvoten (EGT L 262, s. 14; svensk specialutgåva, område 3, volym 14, s. 11), i dess lydelse enligt kommissionens förordning (EG) nr 158/96 av den 30 januari 1996 (EGT L 24, s. 3) (nedan kallad förordning nr 2670/81) samt om tolkningen och giltigheten av kommissionens förordning (EEG) nr 3719/88 av den 16 november 1988 om gemensamma tillämpningsföreskrifter för systemet med import- och exportlicenser och förutfastställelselicenser för jordbruksprodukter (EGT L 331, s. 1; svensk specialutgåva, område 3, volym 27, s. 226), i dess lydelse enligt kommissionens förordning (EG) nr 1199/95 av den 29 maj 1995 (EGT L 119, s. 4) (nedan kallad förordning nr 3719/88).

2 Frågorna har uppkommit i en tvist mellan British Sugar plc (nedan kallat British Sugar) och Intervention Board for Agricultural Produce (nedan kallat IBAP) angående IBAP:s beslut att påföra British Sugar en avgift enligt artikel 3.1 i förordning nr 2670/81 för att bolaget inte hade lagt fram den bevisning som erfordras för export av vissa sockerkvantiteter.

Tillämpliga bestämmelser

3 Rådets förordning (EEG) nr 1785/81 av den 30 juni 1981 om den gemensamma organisationen av marknaden för socker (EGT L 177, s. 4; svensk specialutgåva, område 3, volym 13, s. 110), i dess lydelse enligt rådets förordning (EG) nr 3290/94 av den 22 december 1994 (EGT L 349, s. 105; svensk specialutgåva, område 3, volym 66, s. 52) (nedan kallad grundförordningen) syftar till att inom den gemensamma organisationen av marknaden för socker och genom en stabilisering av sockermarknaden garantera vissa miniminivåer när det gäller sysselsättning och levnadsstandard för producenter av basprodukter såsom sockerbetsproducenterna inom Europeiska gemenskapen och till att upprätthålla en jämn sockerförsörjning till konsumenterna till rimliga priser.

4 I detta syfte regleras i grundförordningen produktion, import och export av socker. Grunddragen i detta system anges närmare i punkterna 5–8 i denna dom.

5 I grundförordningen definieras och fastställs vissa kvantiteter av A- och B-produktion. Det ankommer på varje medlemsstat att fördela dessa kvantiteter av A- och B-produktion mellan de sockerproducenter som finns i landet. Producent-företagen tilldelas enligt fastställda villkor en A-kvot och en B-kvot för varje

regleringsår (närmare bestämt mellan den 1 juli ett år och den 30 juni påföljande år). Det socker som ett företag producerar inom ramen för A- och B-kvoterna benämns A-socker respektive B-socker. Allt socker som produceras utöver A- och B-kvoterna benämns C-socker.

6 I artikel 13 i grundförordningen föreskrivs ett system med obligatoriska import- och exportlicenser. Dessa licenser utfärdas först sedan en säkerhet ställts som garanti för att den transaktion som den begärda licensen avser kommer att genomföras. En exportlicens för C-socker gäller från dess utfärdandedatum till slutet av den tredje månad som följer efter detta datum. Garantin tas i anspråk till fullo eller delvis om transaktionen inte genomförs eller om den endast genomförs delvis under den period som nämnda licens gäller.

7 C-sockret omfattas varken av prisstödssystemet eller exportbidragssystemet. Det omfattas inte heller av de specifika priser som gäller betor eller av produktionsavgifter. Förutom i de fall som kommer att anges nedan, skall C-sockret dessutom avsättas utanför gemenskapen för att säljas på världsmarknaden.

8 I artikel 26 i grundförordningen föreskrivs följande:

"1. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 2, får C-socker som inte överförs med stöd av artikel 27, [C-]isoglukos och C-inulinsirap inte avsättas på gemenskapens inre marknad utan måste exporteras i obearbetat skick före den 1 januari efter utgången av det aktuella regleringsåret.

Artiklarna 8, 9, 17 och 20 skall inte tillämpas på sådant socker och artiklarna 9, 17 och 20 skall inte tillämpas på sådan isoglukos eller sådan inulinsirap.

2. Undantagsvis, och endast i den utsträckning det behövs för att säkra gemenskapens försörjning av socker, får beslutas att artikel 20 skall tillämpas på C-socker. I så fall skall på samma gång beslut fattas om att hela kvantiteten av det aktuella C-sockret får slutligt avsättas på den interna marknaden utan att avgiften enligt punkt 3 tas ut.

3. Närmare tillämpningsföreskrifter till denna artikel skall utfärdas i enlighet med förfarandet i artikel 41.

Dessa bestämmelser skall särskilt innehålla regler om uttagande av en avgift på sådant C-socker, C-isoglukos och C-inulinsirap som avses i punkt 1 och vars export i obearbetat skick inom den fastlagda tiden inte har bevisats före ett visst datum, som skall fastställas."

9 I förordning nr 2670/81 fastställs tillämpningsföreskrifter för produktion utöver sockerkvoten. I artikel 1 föreskrivs följande:

"1. Export som avses i artikel 26.1 i förordning (EEG) nr 1785/81 skall anses ha ägt rum

a) om, utan att tillämpningen av de övriga bestämmelserna i denna förordning påverkas, det bevis som avses i artikel 2 har lämnats in till behörig myndighet i den medlemsstat där produktionen ägt rum, oavsett vilken medlemsstat som har exporterat C-sockret, C-isoglukosen eller C-inulinsirapen,

b) om den aktuella exportdeklarationen godtagits av den exporterande medlemsstaten före den 1 januari efter utgången av det regleringsår då C-sockret, C-isoglukosen eller C-inulinsirapen producerades,

c) om det aktuella C-sockret, den aktuella C-isoglukosen eller C-inulinsirapen eller en motsvarande mängd enligt artikel 2.3 har lämnat gemenskapens tullterritorium senast 60 dagar efter den 1 januari som avses i b,

d) om produkten exporterats utan bidrag eller avgift som odenaturerat vit- eller råsocker eller som sirap som erhållits i produktionsledet innan framställningen av socker i fast form enligt KN-nummer 1702 60 90 och 1702 90 99, som isoglukos i obearbetat skick eller som inulinsirap i obearbetat skick.

Om inte samtliga villkor enligt första stycket uppfylls skall den aktuella mängden C-socker, C-isoglukos eller C-inulinsirap anses vara avsatt på den inre marknaden, förutom i fall av force majeure.

..."

10 I artikel 2.2 i förordning nr 2670/81 föreskrivs att sådant bevis som avses i artikel 1 i nämnda förordning "sker genom uppvisande av:

a) En exportlicens utfärdad till producenten enligt artikel 3 i [kommissionens] förordning (EEG) nr 2630/81 [av den 10 september 1981 om särskilda till-

lämpningsföreskrifter för systemet med import- och exportlicenser för socker (EGT L 258, s. 16, svensk specialutgåva, område 3, volym 14, s. 3)] av den behöriga myndigheten i den medlemsstat som avses i punkt 1.

b) De dokument som avses i artikel 30 och artikel 31 i förordning (EEG) nr 3183/80 och som behövs för frisläppande av säkerheten.

c) Ett intyg från tillverkaren som visar att C-sockret, C-isoglukosen eller C-inulinsirapen har tillverkats av honom."

11 I artikel 3.1 i förordning nr 2670/81 föreskrivs följande:

"1. Den berörda medlemsstaten skall, för de kvantiteter som enligt innebörden av artikel 1.1 har avsatts på den inre marknaden, påföra en avgift — för C-socker per 100 kg vitsocker respektive råsocker ... — som skall vara lika med summan av,

— de högsta importavgifter som gäller för den aktuella produkten under den period som omfattar det regleringsår under vilket C-sockret ... i fråga producerades samt de nästföljande sex månaderna,

och

— 1,21 ecu."

12 I artikel 3.2 i förordning nr 2670/81 föreskrivs att den berörda medlemsstaten skall före den 1 maj, som följer efter den 1 januari, som följer efter slutet på det regleringsår under vilket C-sockret producerades underrätta de tillverkare som är skyldiga att betala den avgift som avses i punkt 1 om hur stort det totala beloppet är.

13 Särskilda tillämpningsföreskrifter för systemet med import- och exportlicenser för socker infördes genom kommissionens förordning (EG) nr 1464/95 av den 27 juni 1995 om särskilda tillämpningsföreskrifter för systemet med import- och exportlicenser för socker (EGT L 144, s. 14), i dess lydelse enligt kommissionens förordning (EG) nr 2136/95 av den 7 september 1995 (EGT L 214, s. 19) (nedan kallad förordning nr 1464/95). Förordning nr 1464/95 ersatte förordning nr 2630/81.

14 I artikel 4 i förordning nr 1464/95 föreskrivs följande:

"1. För C-socker och C-isoglukos samt för C-inulinsirap som producerats för export i enlighet med artikel 26.1 i förordning (EEG) nr 1785/81 skall licensansökningen och licensen i fält 20 innehålla minst en av följande påskrifter:

...

— för export i enlighet med artikel 26.1 i förordning (EEG) nr 1785/81

...

2. I fält 22 skall licensen innehålla minst en av följande påskrifter:

...

— för export utan bidrag eller avgift ... (den mängd för vilken licensen utfärdats) kg

...

3. Bestämmelserna i punkt 1 är inte tillämpliga på sådant C-socker som, i enlighet med artikel 26.2 i förordning (EEG) nr 1785/81, skall påläggas den exportavgift som avses i artikel 20 i den förordningen.

4. Bestämmelserna i artikel 8.4 i förordning (EEG) nr 3719/88 är inte tillämpliga på exportlicenser för C-socker, C-isoglukos och C-[inulin]sirap."

15 I artikel 5 i förordning nr 1464/95 föreskrivs följande:

"En exportlicens får utfärdas för C-socker, C-isoglukos och C-[inulin]sirap först sedan den berörda tillverkaren ... hos den behöriga myndigheten [har] kunnat styrka att den kvantitet för vilken licensen söks, eller en mot denna svarande kvantitet, faktiskt har producerats utom ramen för det berörda företagets A- och B-kvoter, ..."

16 Import- och exportlicenser för socker regleras även av förordning nr 3719/88, som ersatte kommissionens förordning (EEG) nr 3183/80 om gemensamma tillämpningsföreskrifter för systemet med import- och exportlicenser samt förutfastställelselicenser för jordbruksprodukter (EGT L 338, s. 1), som avses i artikel 2.2 b i förordning nr 2670/81. I artikel 8.1 första stycket i förordning nr 3719/88 föreskrivs följande:

"Import- eller exportlicensen ger rättighet och skyldighet att under licensens giltighetstid importera eller exportera den angivna kvantiteten av den berörda produkten, om inte force majeure föreligger. ..."

17 Enligt artikel 8.1 andra stycket i förordning nr 3719/88 skall de skyldigheter som avses i första stycket vara huvudkrav i den mening som avses i artikel 20 i kommissionens förordning (EEG) nr 2220/85 av den 22 juli 1985 om gemensamma tillämpningsföreskrifter för systemet med säkerheter för jordbruksprodukter (EGT L 205, s. 5; svensk specialutgåva, område 3, volym 19, s. 55), i dess lydelse enligt kommissionens förordning (EG) nr 3403/93 av den 10 december 1993 (EGT L 310, s. 4; svensk specialutgåva, område 3, volym 54, s. 5).

18 I artikel 10 i förordning nr 3719/88 föreskrivs följande:

"Dellicenser skall, inom de kvantitetsgränser som de är utfärdade för, ha samma rättsverkan som de licenser på grundval av vilka de är utställda."

19 I artikel 20 i nämnda förordning föreskrivs följande:

"1. På begäran av licensinnehavaren eller den som licensen överlåtits till, och när exemplar nr 1 av dokumentet har lämnats in, kan en eller flera dellicenser utfärdas av medlemsstaternas behöriga myndigheter.

...

Den myndighet som utfärdar dellicenser skall på exemplar nr 1 av licensen skriva av den kvantitet för vilken dellicensen är utfärdad, ökad med lämplig tolerans. Ordet 'dellicenser'skall föras in vid den avskrivna kvantiteten i exemplar nr 1 av licensen.

2. En dellicens kan inte ligga till grund för ytterligare en dellicens.

..."

20 I artikel 21.1 i förordning nr 3719/88 föreskrivs följande:

"För att kunna bestämma licensers giltighetstid, skall de anses ha utfärdats den dag då ansökan om dem kom in, vilket innebär att den dagen tas med vid beräkningen av giltighetstiden."

21 I artikel 22.1 i nämnda förordning föreskrivs följande:

"1. Exemplar nr 1 av licensen skall uppvisas enligt följande:

...

b) När det gäller en exportlicens eller en licens med förutfastställelse av bidrag, vid den tullmyndighet som tar emot deklarationer för

— export till länder utanför gemenskapen,

..."

22 I artikel 24 i samma förordning föreskrivs följande:

"1. Anteckningar som gjorts i licenser får inte ändras efter det att de har utfärdats.

2. Om det uppstår tvivel om riktigheten i det som förts in i en licens eller dellicens, skall dessa återlämnas till den utfärdande myndigheten på begäran av den berörda parten eller de behöriga myndigheterna i berörda medlemsstater.

Om den utfärdande myndigheten anser att en rättelse behöver göras, skall den återkalla dellicensen eller licensen samt alla tidigare utfärdade dellicenser, och skall snarast utfärda antingen en rättad [dellicens eller en rättad] licens jämte motsvarande rättade dellicens. På varje exemplar av dessa nya dokument, som skall förses med texten 'licens, rättad den ...' eller 'dellicens, rättad den ...', skall eventuella tidigare avskrivningar föras in.

Om den utfärdande myndigheten inte anser det nödvändigt att rätta licensen eller dellicensen skall den förse handlingen med påskriften 'kontrollerad den ... enligt artikel 24 i förordning (EEG) nr 3719/88' och stämpla den."

23 I sjuttonde skälet i förordning nr 3719/88 föreskrivs följande:

"Av administrativa skäl får licenser och utdrag ur dem inte ändras efter utfärdandet. Om det uppkommer tveksamma fall i samband med fel som gjorts av den utfärdande myndigheten eller i samband med uppenbara felaktigheter, vilka rör

uppgifterna i sådana dokument, bör det dock införas ett förfarande som gör det möjligt att dra in felaktiga dokument och utfärda rättade."

24 I artiklarna 30 och 31 i förordning nr 3719/88 föreskrivs följande:

"Artikel 30

1. Att ett huvudkrav har uppfyllts skall visas genom att,

...

b) vid export lämna bevis för att en sådan deklaration som avses i artikel 22.1 b mottagits avseende den aktuella produkten, och dessutom,

i) skall det, när det gäller antingen export från gemenskapens tullområde eller leveranser som likställs med export enligt artikel 34 i förordning (EEG) nr 3665/87, krävas att det styrks att produkten antingen har nått sin bestämmelseort, vilket gäller leveranser som likställs med export, eller, i andra fall, har lämnat gemenskapens tullområde inom 60 dagar från den

dag då exportdeklarationen togs emot, om inte hinder har uppkommit genom force majeure; ...

...

Artikel 31

1. Kraven i artikel 30 skall styrkas på följande sätt:

...

b) I de fall som åsyftas i artikel 30.1 b och 30.2, och om inte annat följer av bestämmelserna i punkt 2, genom att visa upp exemplar 1 av licensen och, i tillämpliga fall, exemplar 1 av dellicensen, med påskrift enligt artikel 22 eller artikel 23.

2. Dessutom krävs kompletterande bevis när det gäller export från gemenskapen eller leveranser till någon av de bestämmelseorter som närmare anges i artikel 34 i förordning (EEG) nr 3665/87 eller när produkterna omfattas av förfarandet enligt artikel 38 i samma förordning.

För dessa kompletteringar gäller följande:

a) De bestäms av den berörda medlemsstaten när följande äger rum i denna stat:

i) Licensen utfärdas.

ii) Den deklaration som åsyftas i artikel 22.1 b tas emot.

iii) Produkten

— lämnar gemenskapens tullområde; ...

..."

Tvisten vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

25 Den 7 augusti 1997 ansökte British Sugar hos IBAP om en exportlicens för att exportera 20 miljoner kilo C-socker (mängden angavs såväl med bokstäver som med siffror). Den 8 augusti 1997 utfärdade IBAP en exportlicens för 20 000 ton C-socker med nummer 3SG00070 (nedan kallad huvudlicensen). Huvudlicensen gällde till och med den 30 november 1997 och var förbunden med en säkerhet på 43 249,74 GBP som garanti för att denna volym verkligen skulle komma att exporteras. Samma dag utfärdade IBAP på British Sugars ansökan en första dellicens beträffande denna licens direkt till British Sugars skeppsklarerare, Oughtred & Harrison (nedan kallad O & H).

Den första omtvistade lasten

26 Den 8 augusti 1997 (den dag då huvudlicensen och den första dellicensen utfärdades) gav British Sugar in fyra separata ansökningar om dellicenser (dellicenser nr 2–5). I proformaansökan avseende den tredje dellicensen, liksom avseende den första dellicensen och i enlighet med British Sugars sedvanliga förfarande, ansökte bolaget om att dellicensen skulle skickas direkt till O & H.

27 I den tredje ansökan om dellicens på grundval av huvudlicensen angavs under rubriken "Begärt tonnage" 2 900 i siffror, och därunder angavs Tvåtusenniohundra kilo med bokstäver. British Sugar gör gällande att denna tredje ansökan om dellicens är felaktig på så sätt att syftet var att ansöka om 2 900 ton socker och inte 2 900 kilo. British Sugar förde emellertid in en export om 2,9 ton i sitt eget register och begärde dellicenser på grundval av denna uppgift.

28 Den 11 augusti 1997 utfärdade IBAP en dellicens på 2,9 ton och gjorde en avskrivning med detta belopp på huvudlicensen, vilken behölls av IBAP. I enlighet med ansökan vidarebefordrades dellicensen direkt till O & H. British Sugar har gjort gällande att bolaget aldrig fick se denna dellicens. Sökanden fick inte heller vid någon tidpunkt se huvudlicensen som behölls av IBAP.

29 IBAP kan inte bekräfta när motsvarande exportdeklaration (tullmyndighetens blankett nr C 88) upprättades, men IBAP har gjort gällande att denna blankett skrevs ut av O & H från en proformablankett C 88 som tillhandahållits av British Sugar. I enlighet med proformablanketten angavs i fält 38 i nämnda blankett en exportvolym om 2 900 kilo, vilket rättades av O & H genom att uppgiften 2 900 000 kilo skrevs dit. O & H angav dessutom att lasterna bestod av 58 000 x 50 kilo (det vill säga 2 900 ton) till ett värde av 551 493 GBP. I fält 47, som anger grundläggande uppgifter om kvantitet, angavs under en kolumn med rubriken "Nettovikt" siffran 2 900, och kolumnen med rubriken "Enhet" lämnades tom. I kolumnen med rubriken "exportlicens" hänvisades emellertid till licensnummer 3SG00070/03, som utfärdats för 2 900 kilo.

30 Den 14 augusti 1997 ingav O & H blankett C 88 och dellicensen till HM Customs & Excise (nedan kallad tullmyndigheten) tillsammans med ett följebrev innehållande en begäran om att få lasta 3 000 ton socker. I skrivelsen begärde O & H att tullmyndigheterna skulle sätta en stämpel på skrivelsen som bevis för att lastning beviljats. Tullmyndigheten satte en stämpel på skrivelsen och daterade denna den 14 augusti 1997. Enligt blankett C 88 angavs att export av varan från Förenade kungariket hade skett den 22 augusti 1997, trots att deklarationen mottogs av tullmyndigheten den 29 augusti 1997 på grund av att meddelandet om att lastningen slutförts ingivits för sent. Det är otvistigt att tullmyndigheten försåg blankett C 88 med en påskrift samma dag som denna mottogs genom att tullmyndigheten satte en stämpel för avskrivningen med "Tvåmiljonerniohund-

ratusen kilo". IBAP kan inte ange när det handskrivna tillägget i fält 38 på blankett C 88 gjordes, men har påpekat att British Sugar har uppgivit att O & H hade gjort nämnda tillägg, eftersom O & H kände till British Sugars avsikt att exportera 2 900 000 kilo C-socker.

31 Den 22 augusti 1997 avsändes 2 900 ton socker till en bestämmelseort utanför Europeiska unionen.

32 Den 29 augusti 1997 gjorde tullmyndigheten en avskrivning med 2 900 T och tvåmiljonerniohundratusen kilo (det vill säga 2 900 ton) på dellicensen grundad på huvudlicensen genom att förse den med stämpel och underskrift. Även om fartyget i praktiken hade avseglat den 22 augusti 1997 ingavs inte bevis därom förrän den 29 augusti samma år, vilket förklarar den försenade avskrivningen, trots att tullmyndigheten i tid hade erhållit tulldeklarationen och dellicensen.

33 Blankett C 88 försågs med tullmyndighetens påskrift genom en stämpel i det övre högra hörnet och i fält 38 med rubriken "Nettovikt (kg)", där siffran "2 900 000" hade angivits. Tullmyndigheten försåg baksidan av nämnda blankett med en påskrift genom att sätta en stämpel på höger sida i mitten av blanketten och i det nedre högra hörnet samt genom att kryssa för fält A1 med rubriken "De angivna varorna har lämnat Förenade kungariket ... för att exporteras till en icke-medlemsstat".

34 IBAP mottog motsvarande licens den 15 september 1997.

35 Till följd av en efterkontroll av de ifrågavarande exportdokumenten, som inleddes den 15 september 1997, upptäckte IBAP att blankett C 88 och eventuellt även licensen hade ingivits efter varans avsändande och att den nettovikt som angivits i fält 38 på denna blankett inte överensstämde med den kvantitet som angivits i fälten 17 och 18 i dellicensen. Genom olika skrivelser som skickades mellan den 9 och den 15 oktober 1997 till British Sugar, uppmärksammade IBAP British Sugar på dessa omständigheter.

36 Den 9 oktober 1997 fanns det 29 525 ton outnyttjad kapacitet kvar på huvudlicensen. Den 16 oktober 1997 hade denna kvantitet exporterats på grundval av huvudlicensen.

37 I en skrivelse av den 20 april 1998 framställde British Sugar formellt en begäran om att IBAP skulle använda sin rätt att göra rättelse i enlighet med artikel 24 i förordning nr 3719/88 i syfte att British Sugars "ställning skulle korrigeras och felaktigheter undanröjas". IBAP ansåg att det inte fanns något annat val än att vägra att göra rättelse beträffande huvudlicensen eller någon av de dellicenser som grundas på huvudlicensen.

Den andra omtvistade lasten

38 Följande framgår av punkterna 33–35 i bilagan till begäran om förhandsavgörande:

"Efter den tredje dellicensen utfärdades ytterligare 57 dellicenser på grundval av huvudlicensen, vilket medförde att den beviljade kvantiteten hade förbrukats. Den 11 september 1997 erhöll [British Sugar] en dellicens på 298,2 ton (den fyrtio-

sjätte dellicensen och den kvantitet som British Sugar hade begärt). Även om en last på 140 ton som omfattades av denna dellicens avsändes den 10 oktober 1997 (det vill säga före sista giltighetsdagen för huvudlicensen och dellicensen), skickades en andra last på 158,2 ton inte förrän den 3 december 1997 (det vill säga tre dagar efter sista giltighetsdagen för huvudlicensen och dellicensen).

Tullmyndigheten, som handlade i egenskap av svarandens ombud, gjorde en avskrivning med 158,2 T och Etthundrafemtioåttatusentvåhundra kilo (det vill säga 158,2 ton) på dellicensen genom att förse den med stämpel och underskrift.

Tullmyndigheten försåg en blankett C 88 med en påskrift såvitt avser denna last på 298,2 ton genom att sätta en stämpel i det övre högra hörnet och på baksidan i mitten på höger sida av blanketten samt i det nedre högra hörnet. På baksidan kryssade tullmyndigheten även för fält A1 med rubriken '... de angivna varorna har lämnat Förenade kungariket ... för att exporteras till en icke-medlemsstat'."

39 Sedan IBAP den 9 december 1997 hade erhållit en exportdeklaration på blankett C 88 granskades denna den 11 och den 12 december 1997 av IBAP och det upptäcktes då att 158,2 ton C-socker hade exporterats den 3 december 1997 på den fyrtiosjätte dellicensen efter det att huvudlicensen och motsvarande dellicens hade upphört att gälla. British Sugar informerades om denna felaktighet i en skrivelse kort efter denna granskning.

Uttagande av den avgift som skall erläggas enligt artikel 3.1 i förordning nr 2670/81

40 IBAP ansåg att den var skyldig att påföra British Sugar en avgift enligt artikel 3 i förordning nr 2670/81 på grund av att tillräckligt bevis på export av varan inte

förevisats i förhållande till den export som gjorts enligt den tredje och den fyrtiosjätte dellicensen, det vill säga uppvisande av en giltig licens avseende hela den exporterade kvantiteten.

41 Den 30 april 1998 fakturerade IBAP en avgift som beräknats enligt artikel 3.1 i nämnda förordning. Denna avgift avser 3 055,3 ton, huvudsakligen omfattande talan i målet vid den nationella domstolen (2 897,1 ton, närmare bestämt 2 900 ton minus 2,9 ton) med tillägg för den andra beståndsdelen (158,2 ton). Avgiften uppgår till 1 455 520,49 GBP. Denna avgift togs ut på den grunden att British Sugar inte hade uppfyllt de villkor som anges i artikel 2.2 i förordning nr 2670/81.

42 IBAP anmodade den 30 april 1998 British Sugar att betala avgiften. Det är IBAP:s beslut av den 23 december 1999 att låta driva in avgiften som är föremål för prövning i målet vid den nationella domstolen.

43 Mot denna bakgrund beslutade High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court), att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:

"1) Om

a) en näringsidkare har exporterat en viss kvantitet C-socker som överstiger den kvantitet som beviljats enligt licensen i fråga, och/eller

b) en näringsidkare har exporterat C-socker efter det att giltighetstiden har löpt ut för den licens enligt vilken nämnda export har beviljats, och

c) det ifrågavarande C-sockret faktiskt har lämnat gemenskapens tullområde,

har då sådana bevis förebringats som krävs enligt artikel 2.2 första strecksatsen i förordning nr 2670/81 vad gäller denna export, eller den del av den berörda exporten som inte omfattades av en giltig licens?

2) Under de omständigheter som angivits i fråga 1 a, blir svaret på föregående fråga annorlunda för det fall

a) näringsidkaren till tullmyndigheten har ingivit en tulldeklarationsblankett (C 88) som har ändrats för hand i syfte att visa den kvantitet som verkligen har exporterats, och

b) tullmyndigheten har försett dellicensen i fråga med en påskrift såvitt avser näringsidkarens uppgifter om den faktiskt exporterade kvantiteten?

3) Blir svaret på fråga 1 annorlunda om följande omständigheter antas föreligga:

a) Näringsidkaren avsåg att ansöka om en dellicens för 2 900 ton.

b) På grund av ett fel som näringsidkaren gjort sig skyldig till utfärdades en dellicens för 2,9 ton, och dessa 2,9 ton dokumenterades i både Intervention Boards och näringsidkarens register.

c) Dellicensen ändrades av näringsidkarens ombud, med fullmakt av näringsidkaren, i syfte att korrekt avspegla näringsidkarens avsikt att exportera 2 900 ton.

d) Dellicensen försågs därefter av tullmyndigheten med en påskrift för att intyga export av 2 900 ton socker.

e) Sockret exportdeklarerades på blankett C 88 för 2 900 ton, vilken därefter skrevs av och försågs med påskrift av tullmyndigheten.

f) 2 900 ton socker blev de facto exporterat.

g) Dellicenser ansöktes om och beviljades som om endast 2,9 ton tidigare hade beviljats för export.

h) Varje efterföljande dellicens blev i vederbörlig ordning försedd med avskrivning och påskrift och hela den registrerade kvantiteten socker blev de facto exporterad.

i) Till följd härav exporterades 2 897,1 ton mer socker än vad som beviljats i den ursprungliga licensen.

4) Tillåter artikel 24 i förordning nr 3719/88 att den behöriga myndigheten återkallar dellicensen eller licensen samt varje tidigare utfärdad dellicens, och föreskriver denna artikel att den behöriga myndigheten utan dröjsmål skall utfärda en rättad licens eller dellicens eller någon avskrivning i förhållande till dessa, för det fall

a) det vid en första anblick inte föreligger något uppenbart eller tydligt fel i licensen eller dellicensen och den utfärdande myndigheten inte har gjort något fel, och/eller

b) rättelsen begärs efter det att dellicensen eller huvudlicensen i fråga har upphört att gälla?

c) Gör det någon skillnad om näringsidkaren avsåg att ansöka om en dellicens (på grundval av en licens som redan har utfärdats) avseende en större kvantitet än den som han hade angett i ansökan?

5) Om ovanstående frågor skall besvaras nekande, strider i sådant fall artikel 24 i kommissionens förordning nr 3719/88 mot proportionalitetsprincipen och/eller likhetsprincipen i gemenskapsrätten genom att det saknas möjlighet att

rätta huvudlicensen, dellicensen eller avskrivningar avseende dessa, vilket under de ovan angivna omständigheterna kan leda till att en avgift påförs i enlighet med artikel 3 i kommissionens förordning nr 2670/81?

6) a) Kan den nationella domstolen och/eller den nationella myndigheten inom ramen för sitt utrymme för skönsmässig bedömning avvika (nedåt) från den avgift som skall påföras enligt artikel 3 i kommissionens förordning nr 2670/81?

b) Om svaret är jakande, finns det några omständigheter i detta fall som domstolen anser vara relevanta för utövandet av detta utrymme för skönsmässig bedömning?

7) Under de förhållanden som återgivits i punkterna 33–35 [i begäran om förhandsavgörande och som anges i punkt 38 i denna dom], har en avgift enligt artikel 3 i förordning nr 2670/81 påförts på ett korrekt sätt?"

Bedömningen av de tre första tolkningsfrågorna

44 Domstolen kommer att pröva de tre första tolkningsfrågorna gemensamt. Dessa tolkningsfrågor avser tolkningen av artikel 2.2 a i förordning nr 2670/81.

45 I denna bestämmelse föreskrivs att det bevis som avses i artikel 1 i nämnda förordning sker genom uppvisande av en exportlicens utfärdad till producenten enligt artikel 3 i förordning nr 2630/81 — som ersatts av artikel 4 i förordning nr 1464/95 — av den behöriga myndigheten i medlemsstaten.

46 I dom av den 29 januari 1998 i mål C-161/96, Südzucker (REG 1998, s. I-281), punkt 43, har domstolen slagit fast att kommissionen, trots att den ifrågavarande sockerkvantiteten hade lämnat gemenskapens tullområde, hade grund för att anse att uppvisandet av exportlicensen försedd med erforderliga anteckningar om avskrivning och påskrift är nödvändigt för att säkerställa att kraven rörande export av C-socker iakttas. I punkt 34 i domen har domstolen vidare slagit fast att skyldigheten att genom en dylik licens visa att dessa krav har uppfyllts är oundgänglig för att kvotsystemet skall fungera väl.

47 I likhet med vad som anges i nionde skälet i grundförordningen måste de behöriga myndigheterna ha möjlighet att kontinuerligt följa utvecklingen av handeln med tredje land så att de kan bedöma hur denna utvecklas och vidta de åtgärder enligt denna förordning som visar sig vara nödvändiga. I detta syfte har ett system med exportlicenser inrättats.

48 Syftet med exportlicenserna för C-socker är således inte bara att visa vilken kvantitet som exporteras och när så sker. Syftet med dessa licenser är även att i kvantitativt och tidsmässigt avseende reglera relevant export för att undvika att oönskade effekter uppkommer inom den gemensamma organisationen av marknaden för socker.

49 Av vad som anförts ovan följer att sådant bevis som anges i artikel 2.2 a i förordning nr 2670/81 inte har uppvisats beträffande en kvantitet av C-socker

som faktiskt har exporterats om denna kvantitet överstiger den totala kvantitet som anges i exportlicensen eller om sockret exporterats efter det att licensen upphört att gälla. Det är i detta avseende inte av avgörande betydelse att det C-socker som är föremål för prövning i målet vid den nationella domstolen faktiskt har lämnat gemenskapens tullområde.

50 I den andra tolkningsfrågan anges det fallet då tullmyndigheten har försett dellicensen i fråga med en påskrift såvitt avser producentens tulldeklaration på en blankett som korrigerats och som anger den faktiskt exporterade kvantiteten. Vad beträffar denna omständighet konstaterar domstolen endast att tullmyndigheten inte agerar som IBAP:s legala ställföreträdare. Producentens skyldighet att uppvisa en giltig dellicens för den kvantitet som faktiskt har exporterats ändras i vart fall inte av att dellicensen försetts med anteckningar om avskrivning och påskrift om denna kvantitet.

51 I den tredje frågan anges några antaganden som dels på ett detaljerat sätt avser den situation som beskrivs i den andra frågan, dels avser den omständigheten att producentens fel som gjordes i dellicensansökningarna inte korrigerades, och vilka konsekvenser som blir följden därav. Dessa antaganden föranleder emellertid inte domstolen att ändra sitt svar på den första tolkningsfrågan.

52 De tre första tolkningsfrågorna skall således besvaras på följande sätt. Sådant bevis som anges i artikel 2.2 a i förordning nr 2670/81 har inte uppvisats beträffande en kvantitet av C-socker som faktiskt har exporterats om denna kvantitet överstiger den totala kvantitet som anges i exportlicensen eller om sockret exporterats efter det att licensen upphört att gälla. Det är i detta avseende inte av avgörande betydelse att detta C-socker faktiskt har lämnat gemenskapens tullområde. Samma sak gäller när tullmyndigheten försett en dellicens, som omfattar en viss begärd kvantitet men som inte återspeglar producentens verkliga avsikter, med en påskrift som grundas på en tulldeklaration som gjorts på en blankett som korrigerats och som anger den totala kvantitet som faktiskt har exporterats.

Bedömningen av den fjärde tolkningsfrågan

53 Ett villkor för att vidta rättelse enligt artikel 24.2 i förordning nr 3719/88 är att en anteckning i exportlicensen eller i tillhörande dellicens är felaktig.

54 Någon felaktighet i den mening som avses i nämnda bestämmelse skall inte anses föreligga om det tonnage som anges i ansökan om dellicens skrivs in i dellicensen på ett exakt likadant sätt som i ansökan.

55 Detta gäller oberoende av om uppgifterna i ansökan återspeglar sökandens verkliga avsikter. Syftet med artikel 24.2 i förordning nr 3719/88 är nämligen inte att rättelse skall göras i ansökan om exportlicenser eller om dellicenser. Dessutom får den myndighet som utfärdar sådana licenser inte ens utfärda en dellicens som överstiger det tonnage som uttryckligen begärts, om inte en dylik ansökan framställs av sökanden.

56 Den fjärde tolkningsfrågan skall således besvaras på följande sätt. Artikel 24 i förordning nr 3719/88 skall tolkas så, att den behöriga myndigheten inte får göra en rättelse av det tonnage som anges i exportlicensen eller i dellicensen om dessa handlingar inte innehåller felaktiga uppgifter med avseende på anteckningarna däri.

57 När det är fråga om sådana omständigheter som de som är föremål för prövning i målet vid den nationella domstolen föreligger det inte någon felaktighet i den mening som avses i artikel 24 i förordning nr 3719/88. Domstolen finner därför att det saknas anledning att besvara frågan huruvida det är riktigt att göra rättelse efter det att exportlicensen upphört att gälla.

Bedömningen av den femte tolkningsfrågan

58 För att avgöra om en gemenskapsrättslig bestämmelse är förenlig med proportionalitetsprincipen, är det enligt domstolens rättspraxis viktigt att kontrollera om de åtgärder som föreskrivs i bestämmelsen är ägnade att leda till att det eftersträvade målet uppnås och att de inte går utöver gränserna för vad som är nödvändigt för att uppnå detsamma (se bland annat dom av den 9 november 1995 i mål C-426/93, Tyskland mot rådet, REG 1995, s. I-3723, punkt 42, och av den 10 december 2002 i mål C-491/01, British American Tobacco (Investments) och Imperial Tobacco, REG 2002, s. I-11453, punkt 122).

59 Det kan inte med framgång göras gällande att proportionalitetsprincipen kan åsidosättas genom bestämmelser som i sig inte påverkar skyddsintressena.

60 Såsom framgår av sjuttonde skälet i förordning nr 3719/88 är det enda syftet med artikel 24.2 att rättelse skall kunna göras av sådana fel som gjorts av den utfärdande myndigheten eller som har samband med uppenbara felaktigheter. En dylik bestämmelse påverkar inte producenternas intressen, och den kan således inte anses utgöra ett åsidosättande av proportionalitetsprincipen.

61 Domstolen konstaterar vidare att British Sugar inte har framställt några argument till styrkande av att artikel 24.2 i förordning nr 3719/88 i sig skulle vara ogiltig till följd av att likhetsprincipen åsidosatts.

62 Det kan tilläggas att om en dellicens har utfärdats med för liten kvantitet i förhållande till vad producenten avsåg på grund av ett fel i ansökan om

exportdellicens som sökanden är ansvarig för, hindras inte producenten av förordningen att undvika att betala avgift enligt artikel 3.1 i förordning nr 2670/81. Producenten kan nämligen ansöka om ytterligare en dellicens för den kvantitet som saknas innan han exporterar den godskvantitet som han faktiskt vill exportera.

63 Mot bakgrund av ovanstående skall den femte tolkningsfrågan besvaras på följande sätt. Vid prövningen av artikel 24 i förordning nr 3719/88 har det inte framkommit någon omständighet som kan påverka bestämmelsens giltighet.

Bedömningen av den sjätte tolkningsfrågan

64 Det anges inte i artikel 3 i förordning nr 2670/81 att de behöriga myndigheterna får ändra avgiften i fråga.

65 British Sugar har emellertid gjort gällande att om ett tydligt fel kan läggas IBAP till last, är det inte bara så att IBAP enligt gemenskapsrätten får jämka sanktionsåtgärden utan att IBAP även är skyldig att göra det.

66 Domstolen finner att det saknas anledning att avgöra huruvida denna tolkning är riktig. I målet vid den nationella domstolen har det nämligen inte framförts något argument som visar att IBAP agerat på ett ansvarsgrundande sätt. Det enda argument som framförts om att IBAP skall anses ha agerat på ett ansvars-

grundande sätt avser myndighetens vägran att göra rättelse beträffande ifrågavarande dellicenser. I punkterna 53–56 i denna dom har domstolen dock funnit att IBAP inte kan klandras för att inte ha gjort någon sådan rättelse.

67 Den första delen av den sjätte tolkningsfrågan skall således besvaras på följande sätt. När det är fråga om sådana omständigheter som de som är föremål för prövning i målet vid den nationella domstolen har varken den nationella domstolen eller den behöriga myndigheten befogenhet att företa en skönsmässig bedömning för att nedsätta den avgift som skall påföras enligt artikel 3 i förordning nr 2670/81.

68 Mot bakgrund av detta svar saknas anledning att besvara den andra delen av den sjätte tolkningsfrågan.

Bedömningen av den sjunde tolkningsfrågan

69 Den hänskjutande domstolen har ställt den sjunde frågan för att få klarhet i huruvida det var riktigt att påföra en avgift enligt artikel 3 i förordning nr 2670/81 med beaktande av de omständigheter som anges i punkterna 33–35 i begäran om förhandsavgörande (vilka återges i punkt 38 i denna dom).

70 Förfarandet enligt artikel 234 EG grundar sig på en tydlig funktionsfördelning mellan de nationella domstolarna och EG-domstolen.

71 Domstolen är inte behörig att göra en bedömning av sakomständigheterna i målet vid den nationella domstolen eller att på nationella åtgärder eller situationer

tillämpa de gemenskapsrättsliga bestämmelser vars innebörd den tolkat. Dessa frågor faller helt och hållet inom ramen för den nationella domstolens exklusiva behörighet (se dom av den 5 oktober 1999 i de förenade målen C-175/98 och C-177/98, Lirussi och Bizzaro, REG 1999, s. I-6881, punkterna 37 och 38).

72 För att ge den nationella domstolen ett användbart svar är det emellertid viktigt att konstatera att det inte finns någon bestämmelse i förordning nr 2670/81 som ger producenten rätt att fortsätta att exportera C-socker efter det att exportlicensen upphört att gälla. Att de exporterade kvantiteterna avskrivits på nämnda dellicens och att tullmyndigheten gjort en anteckning om påskrift på blankett C 88 motsvarande ifrågavarande export föranleder inte domstolen att göra någon annan bedömning. Dessa åtgärder innebär nämligen inte att exportlicensens giltighetstid förlängs.

73 Den sjunde tolkningsfrågan skall således besvaras på följande sätt. Artikel 3 i förordning nr 2670/81 skall tolkas så, att den är tillämplig om C-sockret har exporterats efter det att motsvarande exportlicens upphört att gälla.

Rättegångskostnader

74 De kostnader som har förorsakats Förenade kungarikets regering och kommissionen, vilka har inkommit med yttranden till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

— angående de frågor som genom beslut av den 20 juli 2001 har ställts av High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division (Administrative Court) — följande dom:

1) Sådant bevis som anges i artikel 2.2 a i kommissionens förordning (EEG) nr 2670/81 av den 14 september 1981 om fastställande av tillämpningsföreskrifter för sockerproduktion utöver kvoten, i dess lydelse enligt kommissionens förordning (EG) nr 158/96 av den 30 januari 1996, har inte uppvisats beträffande en kvantitet av C-socker som faktiskt har exporterats om denna kvantitet överstiger den totala kvantitet som anges i exportlicensen eller om sockret exporterats efter det att licensen upphört att gälla. Det är i detta avseende inte av avgörande betydelse att det berörda C-sockret faktiskt har lämnat gemenskapens tullområde. Samma sak gäller när tullmyndigheten försett en dellicens med en påskrift, som avser en viss begärd kvantitet men som inte återspeglar producentens verkliga avsikter, som grundats på en tulldeklaration som gjorts på en blankett som korrigerats och som anger den totala kvantitet som faktiskt har exporterats.

2) Artikel 24 i kommissionens förordning (EEG) nr 3719/88 av den 16 november 1988 om gemensamma tillämpningsföreskrifter för systemet med import- och exportlicenser och förutfastställelselicenser för jordbruksprodukter, i dess lydelse enligt kommissionens förordning (EG) nr 1199/95 av den 29 maj 1995, skall tolkas så, att den behöriga myndigheten inte får göra en rättelse av

det tonnage som anges i exportlicensen eller i dellicensen om dessa handlingar inte innehåller felaktiga uppgifter med avseende på anteckningarna däri.

3) Vid prövningen av artikel 24 i förordning nr 3719/88, i dess lydelse enligt förordning nr 1199/95, har det inte framkommit någon omständighet som kan påverka bestämmelsens giltighet.

4) När det är fråga om sådana omständigheter som de som är föremål för prövning i målet vid den nationella domstolen har varken den nationella domstolen eller den behöriga myndigheten befogenhet att företa en skönsmässig bedömning för att nedsätta den avgift som skall påföras enligt artikel 3 i förordning nr 2670/81, i dess lydelse enligt förordning nr 158/96.

5) Artikel 3 i förordning nr 2670/81 i dess ändrade lydelse skall tolkas så, att den är tillämplig om C-sockret har exporterats efter det att motsvarande exportlicens upphört att gälla.

Skouris Gulmann Puissochet

Macken Colneric

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 19 februari 2004.

R. Grass V. Skouris

Justitiesekreterare Ordförande på sjätte avdelningen